

Analyse van de impact op de gemeenten van het Brussels regeerakkoord 2014-2019

I. Algemene inleiding

"Goed bestuur houdt in dat we alles in het werk stellen om alle in het Gewest gevestigde overheden, ook die welke ressorteren onder een ander beleidsniveau, in het kader van de uitoefening van hun eigen bevoegdheden te verenigen rond onze grote doelstellingen en rond een gezamenlijke strategie. (...) Goed gewestelijk bestuur vergt tevens een harmonieuze samenwerking met de 19 gemeenten die deel uitmaken van ons Gewest."

Deze passage uit de beleidsverklaring van de nieuwe Brusselse regering sluit aan bij de overtuiging van onze Vereniging *"Sterke gemeenten, partners van een sterk Gewest"* die wij in ons gewestelijk memorandum beschreven.

Wij zijn ook verheugd dat er staat: *"De gemeentelijke entiteit is de buurtgerichte overheid bij uitstek (en vaak ook de eerste plek van sociale verbondenheid) die de Regering wenst te ondersteunen, omdat zij essentiële opdrachten vervult die volledig complementair zijn met de opdrachten van de gewestelijke overheid."*

Andere passages uit de verklaring daarentegen verontrusten ons in verscheidene opzichten. Hoofdstuk 5 *"Een omwenteling teweegbrengen in het bestuur"* en meer bepaald punt II *"Hervorming van het toezicht en begin van een nieuw tijdperk voor de betrekkingen tussen het Gewest en de gemeenten"* moeten snel verduidelijkt worden.

De Vereniging van de Stad en de Gemeenten van het Brussels Gewest is zich bewust van de impact van de Europese richtlijnen die de coördinatie opleggen van het begrotingsbeleid van de verschillende Belgische entiteiten – zo moet er rekening gehouden worden met de tekorten van de lokale besturen in de begrotingstrajecten. Daarom wijst ze erop dat structureel overleg met de lokale besturen absoluut noodzakelijk is. Zo kan de impact van de projecten van de Brusselse regering op het beleid van de lokale besturen ingeschat worden en kan een daling vermeden worden van de kwaliteit van de aan de Brusselse bevolking aangeboden diensten en de *'sociale verbondenheid'* die zo belangrijk is in de huidige context van economische crisis, bevolkingsgroei en multiculturalisme.

Zoals beschreven in het memorandum, moeten bij **de verdeling van de bevoegdheden tussen het Brussels Gewest en de 19 gemeenten**, waarvan de VSGB de belangen tracht te behartigen, de volgende **principes voor ogen gehouden worden**:

- **subsidiariteit**: vertrouwt taken toe aan het machtsniveau dat het dichtst bij de burger staat, zolang niet vaststaat dat een hoger machtsniveau het beter zou doen, een principe dat bekrachtigd wordt in het Europees Handvest van de Lokale Autonomie.

In de mate van het mogelijke moeten de taken gebundeld worden in coherente gehelen op ieder machtsniveau. Als dat niet mogelijk is, zouden er stelselmatig samenwerkingsmechanismen uitgewerkt moeten worden, met **respect voor goed bestuur op verschillende niveaus**.

- **decentralisering**: beslissingen – en niet alleen de uitvoering ervan (wat het onderscheidt van deconcentratie) – moeten genomen worden op een zo lokaal mogelijk niveau.

Net zoals de reikwijdte van de bevoegdheden is de beslissingsbevoegdheid van het lokaal bestuur belangrijk om de participatie van de bevolking te motiveren. Die beslissingsbevoegdheid moet zich uitstrekken tot de vastlegging van regels, het toezicht op de uitvoering en de bestraffing van overtredingen.

- **evenwicht tussen de taken en de middelen die ieder machtsniveau krijgt**.

Dit principe hangt samen met de **budgettaire neutraliteit van de maatregelen** die genomen worden op gewestelijk niveau – en op ieder ander niveau – **als ze belang hebben voor de lokale besturen**. Daartoe moet van iedere geplande beslissing de financiële en administratieve weerslag op de lokale besturen geraamd worden. In geval van negatieve impact op de financiën en het beheer van de lokale besturen, moet de bevoegde overheid de nodige **compensatiemaatregelen nemen**. Er moet ook compensatie voorzien worden voor de bevoegdheden die naar de Gewesten overgeheveld worden in het kader van de zesde staatshervorming, als een deel ervan toegevoegd wordt aan het gemeentelijk takenpakket.

De financiële stromen naar de lokale besturen moeten billijk toegekend worden in functie van objectief ingeschatte behoeften. Als er solidariteitsmechanismen uitgewerkt worden, moeten die gemotiveerd en transparant zijn.

- **stelselmatig overleg in het kader van een gestructureerd partnership met de lokale besturen en hun vereniging**, wanneer er sprake is van maatregelen die leiden tot bijkomende uitgaven of minder inkomsten of die gevolgen hebben op regelgevend of organisatorisch vlak voor de lokale besturen. De VSGB moet in dat opzicht een bevoorrecht partner zijn van de noodzakelijke dialoog tussen het Gewest en de lokale besturen.

In het licht van deze principes hebben wij een analyse gemaakt van het regeerakkoord en brengen wij een overzicht van onze opmerkingen.

II. Analyse van de impact van het regeerakkoord op de 19 Brusselse gemeenten

Het regeerakkoord is ambitieus in verschillende opzichten, inzonderheid op het vlak van ruimtelijke ordening en goed bestuur. Bepaalde instrumenten die de verklaring aanreikt, lijken ons in de goede richting te gaan. Wij zijn echter ongerust over de financiering van de 19 gemeenten.

De lokale besturen zijn het eerste administratief echelon ten aanzien van de burger, dat als eerste met de maatschappelijke evoluties en uitdagingen geconfronteerd wordt.

Daarom vinden wij het jammer dat in het regeerakkoord geen **stelselmatig structureel overleg** opgenomen werd, met voor elke voorgestelde maatregel een studie van de impact voor de gemeenten. Het lijkt evident dat de creatie van de 10 nieuwe wijken, die overigens in verschillende

gemeenten liggen, en de ontwikkeling van de kanaalzone een bijkomende groei van de Brusselse bevolking zal teweegbrengen, dus meer werk voor de gemeentediensten, de politie, het OCMW, ...

De in de regeringsverklaring aangekondigde sturing is derhalve essentieel: de gemeenten moeten dus uitgerust worden om daar het hoofd aan te bieden en het Gewest moet de lokale besturen helpen om schaalvoordeel te bewerkstelligen. De rechtstreekse en onrechtstreekse kosten voor de gemeenten zouden nauwgezet en snel geanalyseerd moeten worden.

De vrijwaring van de gemeentelijke autonomie: een kneedbaar principe?

1. De gemeentefinanciën en het algemeen principe van budgettaire neutraliteit

1. Vaststelling

Het gedeelte van de regeringsverklaring dat gewijd is aan de gemeentefinanciën en de herziening van de algemene dotatie aan de gemeenten (ADG), trok onze aandacht in het bijzonder.¹

Zoals de Vereniging in haar memorandum 2014 aanstipte, moeten de financiële stromen naar de lokale besturen **billijk verdeeld worden in functie van de behoeften, die op een objectieve manier vastgesteld moeten worden**. Als er solidariteitsmechanismen uitgewerkt worden, moeten die met reden omkleed en transparant zijn.

Maar de tekst van de verklaring roept heel wat vragen op wat de interpretatie betreft. Hoewel het principe van de “inachtneming van de gemeentelijke autonomie” wel degelijk vermeld is, kondigt de regering onmiddellijk aan dat ze zullen voorstellen **legislatuurovereenkomsten** af te sluiten tussen het Gewest en elke gemeente *“die zowel het begrotingskader van het gemeentelijk beleid bepalen als de gezamenlijke ontwikkelingsdoelstellingen vooropstellen; in het bijzonder op het vlak van de mobiliteit, het parkeren, de huisvesting, de ontwikkeling van uitrustingen van collectief belang, ... Met iedere gemeente zullen contracten gesloten worden over de toekenning van welbepaalde financiële steun.”*

De regering plant een herziening van de berekeningswijze van de ADG, waarbij naast de algemene dotatie een financiële tegemoetkoming “nieuwe solidariteit” ingevoerd zal worden, die een gecontractualiseerde conditionele schijf omvat. Daarin worden specifieke en versnipperde dotaties en subsidies gebundeld die momenteel aan de gemeenten toegekend worden.

Een eerste sokkel, de zogenaamde “vaste schijf” zou verdeeld worden *“op basis van objectieve criteria en wegingsmechanismen, waarvan de evaluatie en de actualisering beter afgestemd zullen worden op de verschillen tussen en de fundamentele behoeften van de gemeenten, met in het bijzonder aandacht voor de demografische druk en de armoede-indicatoren”*.

De Vereniging vraagt dat in de eerste sokkel van de dotaties de dotatie voor gesubsidieerde werken opgenomen zou worden.

Wat de nieuwe financiële tegemoetkoming betreft, de zogenaamde ‘nieuwe solidariteit’ die een gecontractualiseerde voorwaardelijke schijf vormt, vraagt de Vereniging dat de regering snel

¹ Regeerakkoord, p. 105.

preciseert wat ze bedoelt met “*een geheel van specifieke en versnipperde subsidies en dotaties, die momenteel aan de gemeenten worden toegekend*”.

Het huidige verdelingssysteem van de algemene dotatie aan de gemeenten (ADG) herneemt overigens al heel wat berekeningscriteria betreffende de demografische spanning en de armoede, en werd in de loop der jaren geleidelijk aan begrepen en aanvaard door de gemeenten.

De Vereniging vraagt om bij de werkzaamheden betreffende de ADG betrokken te worden. In de tussentijd moet het huidige verdelingssysteem van deze dotatie behouden blijven.

Als het kader of begrotingstraject van een gemeente moet afhangen van de naleving van **met het Gewest gedeelde criteria** in de voorgenoemde materies, moeten we erover waken dat dit niet leidt tot een beperking van de gemeentelijke autonomie en een inkrimping van de financiële middelen. Een vermindering van de autonomie kan dus gepaard gaan met een besnoeiing in de financiën ... Wat zal het Gewest doen als een gemeente die doelstellingen niet volledig of gedeeltelijk deelt? De Vereniging vraagt aan de regering haar intenties op dat vlak spoedig te verduidelijken.

Zoals ons gewestelijk memorandum preciseert, dringt de Vereniging er in naam van het behoud van essentiële aspecten van de gemeentelijke autonomie – verwijzend naar het Europees handvest van de lokale autonomie – op aan dat de algemene dotatie ook haar **universeel en onvoorwaardelijk** karakter behoudt en niet ingeperkt wordt ten behoeve van specifieke subsidies.

In elk geval wijst de Vereniging op het noodzakelijke evenwicht tussen de taken en de middelen die aan elk overheidsniveau toegekend worden en vraagt ze dat geen enkele gemeente haar financiële middelen zou zien dalen zonder billijke compensatie.

2. De financiën van de 19 Brusselse gemeenten

De VSGB vestigt de aandacht op de **specifieke situatie van de Brusselse gemeenten**, door haar hoedanigheid als hoofdstad van het land en de Europese instellingen, maar ook in vergelijking tot de vier andere grote steden van het land.

Om het kader voor onze argumentatie te schetsen, wil de Vereniging enkele elementen in herinnering brengen.

Zoals beschreven in ons memorandum 2014 wijst de Vereniging op het **aanzienlijke verlies aan financiële middelen** dat de gemeenten geleden hebben bij de regionalisering van het Gemeentefonds. In de loop der jaren steeg de algemene dotatie wel geregeld, maar werd het oorspronkelijke verlies nooit gecompenseerd. De vergelijking met de andere grote steden van het land blijft op dat vlak bijzonder ongunstig voor de Brusselse gemeenten.²

- **Sterke toename van de Brusselse bevolking**

Het verschijnsel is gekend: na een jarenlange daling tot het begin van de jaren 2000 (uittocht van de middenklasse naar de stadsrand) bleef de Brusselse bevolking groeien, als resultaat van natuurlijke aangroei en migratie.

² Samenvatting van het artikel van Marc Cools & R. Petit, verschenen in Bulletin de documentation, p. 123 e.v., 2013.

- **Toenemende verarming van de Brusselse bevolking**

De bijdragecapaciteit van de Brusselse bevolking daalt al jaren, doordat de weggetrokken middenklasse vervangen werd door inwoners met lagere bijdragecapaciteit die de kosten die ze teweegbrengen niet kunnen compenseren met fiscale opbrengsten. De sterke toename van de bevolking en de constante verarming – dit alles in een context waarin de Brusselse gemeenten veel minder hulp krijgen wat inkomsten betreft (met name bij de regionalisering van het Gemeentefonds) dan de vier zustersteden (Antwerpen, Luik, Gent en Charleroi) – zullen de samenstelling van de inkomsten en uitgaven van de Brusselse gemeenten sterk beïnvloeden.

Deze ongunstige evolutie vertaalt zich overigens in een sterke stijging van de vraag naar sociale bijstand vanwege de Brusselaars bij hun gemeenten.³

- **Nijpend gebrek aan financiële middelen voor de Brusselse gemeenten**

De evolutie van de financiële middelen van de Brusselse gemeenten kan dus niet voorbijgaan aan deze tweeledige vaststelling. Onderstaand schema toont de impact van de grote socio-demografische mutaties die het Brussels Gewest onderging tussen 2003 en 2012, op de financiële ontvangsten.

Totale ontvangsten eigen boekjaar / inw.	4 grootsteden	19 Brusselse gemeenten	Verschil / inw.
2003	2.015	1.468	547 €
2012	2.343	1.698	645 €
Verschil 2012–2003	328	230	

We stellen duidelijk vast dat de Brusselse gemeenten om in 2012 te beschikken over financiële ontvangsten per inwoner die vergelijkbaar zijn met de vier andere Belgische grootsteden, de Brusselse gemeenten zouden moeten beschikken over 645 € extra voor 1.138.854 inwoners, zijnde een verschil van 734.560.830 €.

Het lijkt paradoxaal dat Brussel als nationale en Europese hoofdstad minder goed gefinancierd wordt dan Antwerpen, Gent, Luik of Charleroi, ten bedrage van meer dan 734 miljoen euro.

- **Aard van de ontvangsten**

Als we de bronnen van inkomsten vergelijken tussen de Brusselse gemeenten en de vier grootsteden, komen we tot twee grote vaststellingen: de Brusselse gemeenten krijgen weinig en zijn dus genoopt hun inwoners en ondernemingen te belasten.

Zo vormden de ontvangsten uit fondsen⁴ en subsidies slechts 36,18 % van de eigen Brusselse inkomsten, tegenover 55,98 % voor de vier grootsteden. De Brusselse gemeenten moeten dus 53,02 % van hun eigen ontvangsten halen uit lokale fiscaliteit, tegenover slechts 31,94 % voor de vier andere grootsteden.

In 2012 is het gewicht van de fiscaliteit per inwoner groter in Brussel dan elders, aangezien het gemiddeld ging om 901 € per inwoner voor de Brusselse gemeenten, tegenover slechts 748 € per inwoner voor de vier andere grootsteden.

³ Zie Welzijnsbarometer: Armoederapport 2012 – Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad.

⁴ Zie FOD Financiën – Documentatieblad 2013, 4^e kwartaal, nr 4 – Perspectives pour les finances communales bruxelloises.

- **Ontvangsten**

Wat de ontvangsten betreft, zien we een sterke stijging van ontvangsten uit prestaties (gemeenten factureren steeds vaker bepaalde diensten aan de burgers), een sterke stijging van de fiscaliteit vooral op het niveau van de onroerende voorheffing, terwijl de opbrengst uit personenbelastingen beperkt is door de verarming van de bevolking, een zeer sterke stijging van de lokale belastingen (+ 82 %) en een sterke stijging van de subsidies dankzij inspanningen van het Brussels Gewest op het vlak van de algemene dotatie aan de gemeenten, de sanering van de thesaurieën, ...

- **Uitgaven**

In de periode van 2003 tot 2012 stegen de overdrachten van de gemeenten naar de politiezones sterk en de dotaties aan de OCMW's nog feller (+ 67 %). Die laatste trend is wellicht toe te schrijven aan de groeiende verarming van de bevolking, maar ook aan de opvang van nieuwkomers die Brusselse gemeenten moeten organiseren.

In die context lijkt de minste daling van inkomsten van een Brusselse gemeente moeilijk aanvaardbaar, als de socio-economische en financiële gegevens van de Brusselse gemeenten met de vier andere Belgische grootsteden vergeleken worden.

- **Financiering van de Brusselse politiezones**

De Vereniging is verheugd dat de Brusselse regering bij de federale regering een **herziening van de KUL-norm** zal bepleiten, met minstens een aanpassing aan de bevolkingsgroei sinds 2001. Zoals iedereen weet, wegen de pensioenlast en de dotatie van de 19 gemeenten aan de politiezones zwaar door in de balans van gemeentefinanciën.

De Vereniging is tevreden dat de regering de politiezones 55 miljoen euro extra toekent die afkomstig is uit de herfinanciering van het Brussels Gewest, maar vraagt dat de gewestregering bij de federale regering het principe van de 'bevroren solidariteit' van de Brusselse naar de andere politiezones in vraag zou stellen. Zo hebben de Brusselse politiezones voor een initiële solidariteit van 62 miljoen euro eind 2013 reeds 92 miljoen euro bijgedragen en zullen ze aan het einde van het proces, in 2046, uiteindelijk 197 miljoen euro bijgedragen hebben.

3. Financiële impact van het regeerakkoord op de 19 gemeenten

We trachten na te gaan wat de mogelijke financiële impact is met betrekking tot het verkrijgen van inkomsten, maar ook de stijging van de uitgaven in het kader van de uitvoering van de verschillende projecten in het regeerakkoord. Hoewel de impact van de zesde staatshervorming in concreto door de gemeenten beoordeeld zal worden, noopt de overdracht van bepaalde bevoegdheden, onder meer inzake belastingen, van het federaal niveau naar de gewesten de Vereniging ertoe om onmiddellijk te reageren.

We zien er zelfs de term 'contractualisering' op fiscaal vlak: *“De voortzetting van een grotere harmonisering van de belastingreglementen van de gemeenten via een contractualiseringsmechanisme als het Fiscaal Compensatiefonds (FCF) zal steeds noodzakelijker blijken bij het streven naar fiscale rechtvaardigheid en economische efficiëntie.”*

A. Vanuit de invalshoek van de gemeentefinanciën

1. Small Business Act

Concreet zou dit "handvest", dat goedgekeurd zal worden na overleg met de sociale partners, een **hervorming van de gemeentelijke fiscaliteit** inzake belastingheffing voor bedrijven impliceren. Zonder in detail te gaan, wil het regeerakkoord **de gemeentebelastingen eenvormig maken en hervormen** om de economische activiteit te bevorderen en de vestiging van bedrijven in Brussel te stimuleren. Onze Vereniging is zich bewust van de noden van bedrijven en KMO's op het vlak van **harmonisering van de lokale belastingen**. Zij willen namelijk een stabiele en voorspelbare situatie om niet geconfronteerd te worden met een wirwar van onduidelijke regels.

Het is echter van groot belang om de financiën van de lokale overheden niet in gevaar te brengen en te onthouden dat bedrijven een groot deel van de belastingopbrengsten vertegenwoordigen voor de gemeenten. Als de toekenning van voordelen en incentives aan bedrijven gebeurt door een harmonisering van de gemeentebelastingen, mag de begroting van de lokale overheden daar in geen geval onder lijden. We lezen: *"Er zal een uitbreiding worden voorgesteld van het toepassingsgebied van het fiscaal compensatiefonds."*

We hopen dat het compensatiefonds voldoende zal zijn. We moeten ons dus eerder concentreren op de harmonisering en vereenvoudiging van de belastingheffingsmethoden. We willen er trouwens nogmaals uitdrukkelijk op wijzen dat er gauw een corrigerende ordonnantie uitgevaardigd moet worden naar aanleiding van de goedkeuring van de Brusselse ordonnantie van 3 april 2014 die een reeks grote gebreken bevat met betrekking tot de inning van de belastingen. We komen erop terug in het volgende punt.

2. Vestiging en inning van gemeentebelastingen en wettelijke machtiging om retributies te heffen – verbetering van het bestaande instrument

De ordonnantie van 3 april 2014 bevat een reeks **grote gebreken** die de uitvoerbaarheid van de ordonnantie en het goede verloop van de inning van gemeentebelastingen in het gedrang brengen. Hoewel een omzendbrief absoluut noodzakelijk blijft, zal deze niet volstaan om de hiaten in de tekst te dichten. Gezien het belang van een fiscale inningsprocedure vraagt de Vereniging aan de regering om de grootste rechtszekerheid te waarborgen. Ze dringt erop aan om een **corrigerende ordonnantie** goed te keuren met een redelijke overgangsregeling die de goede toepassing van de wet en de bestendiging van de gemeentefinanciën garandeert, een cruciaal element waarop geen toegevingen gedaan mogen worden. Bovendien staat de tekst het gebruik van elektronische procedures toe, wat een betrouwbare en dus dure informaticadrager impliceert. Het Gewest moet de financiële middelen aanwenden voor het onderhoud van de gemeentelijke informaticavoorzieningen en op die manier de efficiëntie van zijn wettekst garanderen.

De reikwijdte van artikel 137bis van de Nieuwe Gemeentewet moet trouwens verduidelijk worden. Ter herinnering: de gemeenten mogen enkel retributies heffen met de **voorafgaande wettelijke machtiging** van de federale wetgever of van het Gewest. Het is absoluut noodzakelijk om in artikel 137bis van de Nieuwe Gemeentewet een uitdrukkelijke bepaling op te nemen die de gemeenten toestaat om retributies te heffen. Net als op het gebied van belastingen moet de inning van gemeentelijke vorderingen gepaard gaan met een verplichtende regel.

3. Fiscaal pact

De reikwijdte van het fiscaal pact dat met de gemeenten gesloten moet worden om de economische activiteit van het Gewest te bevorderen, moet duidelijk en nauwkeurig vastgelegd worden in samenspraak met de 19 gemeenten, zonder afbreuk te doen aan hun autonomie en al zeker niet aan hun financiën. Er zou onmiddellijk een nieuw aangepast financieringsplan geïmplementeerd moeten worden en er zou onderhandeld kunnen worden over billijke contracten die door de gemeenten en het Gewest ondertekend worden.

4. Hotel city tax

De Vereniging stelt vast dat de "**belasting op hotels**" **geregionaliseerd** zal worden. Ter herinnering: de meeste Brusselse gemeenten heffen belastingen op hotels, appartementenhotels en andere gemeubelde inrichtingen, die verschillen volgens de categorie van het etablissement en het aantal kamers. Hoewel het regeerakkoord benadrukt dat deze belasting gevestigd zal worden in overleg met de gemeenten, vraagt onze Vereniging een compensatie voor het inkomstenverlies voor de lokale overheden die op die manier grote financiële opbrengsten zullen mislopen, op basis van een bedrag dat geïndexeerd zou worden.

5. Fiscale hervorming van de onroerende voorheffing en de agglomeratiebelasting

Wij zijn verheugd dat de Regering een fiscale hervorming wil doorvoeren tegen 2017. Met die hervorming wil men ook eigenaars die geen inkomstenbelasting betalen in het Brussels Gewest, proportioneel laten bijdragen. Maatregelen die bedoeld zijn om op rechtvaardige wijze de bijdrage aan te passen van personen die aanzienlijke inkomsten halen uit de ligging van hun goed in het Brussels Gewest zonder er voldoende toe bij te dragen, en omgekeerd, maatregelen die erop gericht zijn om de middenklasse naar Brussel te doen terugkeren, moeten gestimuleerd worden. Zo zou de regering het opcentiem van 1 % van de agglomeratie op de personenbelasting afschaffen om "*nieuwe inwoners aan te moedigen zich te komen vestigen in het Brussels Gewest*".

We hopen op een positieve impact op de gemeentefinanciën, ondersteuningsmaatregelen voor de toegang tot eigendom en de verschuiving van de belasting op arbeid naar de belasting op onroerend goed.

Er wordt verduidelijkt dat deze hervorming in overleg met de gemeenten doorgevoerd zal worden en als doel heeft de gewestelijke en gemeentelijke belastingen op elkaar af te stemmen in de vorm van een contractualisering⁵. Onze Vereniging maakt zich zorgen om de schending van de gemeentelijke autonomie die daarvan het gevolg zou kunnen zijn.

6. Parkeren – Parking.brussels – Bestemming van de opbrengsten

Volgens de nieuwe wetgeving op het parkeren moeten de gemeenten, die belast zijn met de naleving, de controle en de inning van de parkeerfinanciën "*ten voordele van*" Parking.brussels, **15% van hun netto-opbrengsten** overmaken aan Parking.brussels. Tijdens de gesprekken die de oprichting van Parking.brussels voorafgingen, werd trouwens benadrukt dat **de middelen van het Parkeeragentschap**, met inbegrip van de middelen die door de gemeenten ter beschikking gesteld worden, grotendeels aangewend zouden worden voor de uitvoering van door de gemeenten voorgestelde projecten. We vragen de nieuwe gewestregering dan ook om hiermee rekening te houden.

⁵ Hoofdstuk 5, onder hoofdstuk 3, p. 112.

7. Hervorming van het tewerkstellings- en GECO-beleid

Het regeerakkoord verduidelijkt dat er voorzien wordt in een grotere heroriëntering van het GECO-beleid "*naar de plaatsen die hieraan de grootste behoefte hebben*" (als voorbeeld wordt de kinderopvang genoemd). Het activeringsbeleid voor werkzoekenden zal eveneens ingrijpend gewijzigd worden. Er staat een analyse van het huidige systeem op de planning. De regering verbindt zich ertoe om de rechtszekerheid te waarborgen van alle maatregelen die momenteel gelden, tot zij verstrijken. De regeringsverklaring verduidelijkt echter niet wat er in een tweede fase zal gebeuren met het tewerkstellings- en GECO-beleid.

Buiten het verwachte overleg met de twee andere gewesten en met het federale niveau over de vermindering van de algemene en sectorale lasten en de doelgroepenkorting, is het noodzakelijk dat de lokale overheden maar ook de vele verenigingen die GECO's tewerkstellen, betrokken worden opdat er in de juiste mate rekening gehouden zou worden met **de impact op hun financiële mogelijkheden en dus op hun aanwervingsmogelijkheden**.

De Vereniging wijst erop dat de gemeenten grote werkgevers zijn en dat zij heel wat werknemers onder GECO-contract hebben (bv. het aantal werknemers van de stad Brussel bedraagt 3.500 (VTE, exclusief onderwijs) en 1.200 voor Schaarbeek (exclusief onderwijs) ...).

8. Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu – vereenvoudiging van de procedures, rechtvaardige vergoeding van de terbeschikkingstelling van het openbaar domein en fiscale incentives

De Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu (AWL) wil openbare en privéactoren en verenigingen mobiliseren en coördineren rond gezamenlijke acties inzake economische ontwikkeling met betrekking tot het leefmilieu en het scheppen van kwaliteitsvolle banen.

Onze Vereniging is een van de sturende krachten van de Alliantie, waarbij onze werkzaamheden gericht zijn **op de bezetting en de rechtvaardige vergoeding van het openbaar domein**.

De Vereniging heeft het Gewest trouwens al geïnterpelleerd over de nood aan een instrument ter vergoeding van de dienst die verleend wordt aan de concessiehouders die openbare ruimte inpalmen voor werken zoals het leggen van leidingen, kabels en andere vaste of mobiele installaties.

In dat kader hebben we onder meer een model opgesteld om tot één vereenvoudigd gemeentelijk belastingreglement te komen inzake de bezetting van de openbare weg, vooral door ondernemers die er afvalcontainers op plaatsen.

Met het oog op de eerbied voor het milieu en de netheid van onze hoofdstad werd voorgesteld om in de gemeentelijke belastingreglementen een fiscale incentive op te nemen voor ondernemers die werfafval sorteren, met als beloning een vrijstelling of een lagere belasting.

De Vereniging dringt er dus op aan om de best practices toe te passen die naar voren kwamen tijdens onze werkzaamheden in de Alliantie. Het verlies aan belastingopbrengsten moet op gelijkwaardige wijze gecompenseerd worden via een specifiek **compensatiefonds**, dat regelmatig aangevuld moet worden.

9. Contacten met de OCMW's

De Vereniging is tevreden met de versterking van de diensten tussen OCMW en gemeente, en is verheugd dat het Gewest de stijging van de barema's van de maatschappelijk werkers op zich zal nemen.

10. Stedenbouwkundige overtredingen en administratieve sancties

Sinds 1 augustus 2014 kunnen stedenbouwkundige overtredingen onderworpen worden aan administratieve sancties en een verzoeningsprocedure onder toezicht van de betrokken gemeente. Om de efficiëntie van dit nieuwe beheersinstrument voor overtredingen te garanderen, vraagt de Vereniging dat de gemeenten die de overtredingen opsporen en vaststellen, een deel van **de opbrengst van de administratieve boetes zouden krijgen**. Om overtredingen efficiënter te kunnen verwerken, moeten immers in de eerste plaats de middelen verhoogd worden die ter beschikking staan van de instanties belast met het opsporen, vaststellen en vervolgen van de overtredingen.

11. Huurtoelage

Het omkaderde systeem van de huurtoelage voor huurders van gemeentelijke woningen moet behouden en uitgebreid worden. Het moet echter vermeden worden dat de uitvoering van dit systeem averechtse gevolgen heeft voor de gemeentefinanciën.

Daarom mogen de gemeenten niet meer verplicht worden om **de financiële middelen voor te schieten** voor het dekken van deze toelage.

12. Strijd tegen fiscale en sociale fraude – Neutraliteit op het gemeentebestuur

De regering zal het toezicht versterken op de sociale wetten in Brussel en de voorwaarden voor tewerkstelling van buitenlanders. Als aanbestedende overheden hebben de gemeenten zware verantwoordelijkheden in dat kader, wat kan gaan tot de **strafrechtelijke aansprakelijkheid van gemeentemantatarissen**. De gemeenten beschikken niet over de **financiële middelen noch personeel** om een dergelijk toezicht uit te oefenen, dat niet tot hun gebruikelijke taken behoort. De omzendbrief van juli 2014 die de aanbestedende overheden, dus de lokale besturen, informeert aangaande de reikwijdte van hun aansprakelijkheid en de maatregelen die genomen moeten worden om te voorkomen dat ze aansprakelijk gesteld worden, verscheen pas begin augustus 2014.

Deze wetgeving brengt heel wat veranderingen teweeg voor de gemeenten, die systemen zullen moeten organiseren voor het toezicht op de naleving van de sociale en fiscale wetgeving in het kader van hun overheidsopdrachten. De regering moet de gemeenten **de nodige aanpassingstijd gunnen**, zodat ze zich kunnen organiseren om de systemen voor toezicht en beperking van verantwoordelijkheid die voortvloeit uit de omzendbrief.

De creatie van een observatorium van de referentieprijzen in overheidsopdrachten is een mooie vooruitgang die een niet te verwaarlozen hulpmiddel zal zijn voor de gemeenten in hun beslissingen betreffende overheidsopdrachten. De Vereniging vraagt het Gewest om voorrang te verlenen aan de uitwerking van uitvoeringsbesluiten bij de ordonnantie tot oprichting van het observatorium, zodat de gemeenten dit instrument werkelijk kunnen gebruiken.

13. Toezicht op gemeentelijke vzw's

De Vereniging is verheugd dat de regering het financieel toezicht op de gemeentelijke vzw's wil versterken. Wij vestigen echter de aandacht op het feit dat de gemeenten niet over voldoende personeel beschikken om dat toezicht uit te voeren en het dus moeilijk is dit concreet te verwezenlijken. Het Gewest moet daar rekening mee houden bij de vormgeving van het toezicht.

B. Vanuit de invalshoek van de toegang tot Europese financiering

1. Europa, hefboom inzake economische ontwikkeling

De **Europese mogelijkheden** worden momenteel onvoldoende benut, deels door het Gewest maar vooral door de gemeenten, terwijl het een belangrijke financiële inbreng kan opleveren.

De Vereniging is dus verheugd dat het regeerakkoord melding maakt van regeringssteun voor de gemeenten bij het **zoeken naar Europese financiering** en voor de intergemeentelijke werkgroepen.

De Vereniging vraagt dat het Gewest zijn ondersteuning aan de Brusselse gemeenten voortzet en versterkt op het vlak van Europese projecten, met het oog op:

- het verzamelen van aanvragen om Europese samenwerking, Europese projecten en informatie over projectoproepen
- het intensiveren van de Brusselse lobbying bij de Europese instellingen door versterkt overleg tussen Gewest en gemeenten
- het bestendigen van de gewestelijke financiële steun voor de cel Europese projecten van de Vereniging

De Vereniging is tevreden dat het EFRO in het regeerakkoord opgenomen is, met name de waarborg voor gewestelijke medefinanciering als **bijkomende hefboom van het beleid inzake economische ontwikkeling en innovatie**.

Toch zet de Vereniging vraagtekens bij de reikwijdte van de ‘concentratie van de middelen’ die de regering wil *“in projecten met draagkracht, en dit door een selectie te maken van een beperkt aantal projecten in vergelijking met de vorige programmering”*. Er moet immers een evenwicht gezocht worden tussen de vele kleine projecten die typisch waren in de programmatie 2000–2006 en de risico’s op mislukkingen met grote infrastructuurprojecten in de programmatie 2007–2013. Ter herinnering, de FAQ van de projectoproep stelt expliciet dat het EFRO noch micro- noch macro-projecten financiert.

De Vereniging steunt de rationalisering van de actoren van de ruimtelijke ordening door de creatie van een territoriaal platform dat gebruikt zou kunnen worden ter versterking van de coördinatie en de synergie tussen het Gewest en de gemeenten in verband met de Europese programma’s **URBACT en INTERREG**. Deze programma’s zijn immers een gelegenheid voor de financiering van innoverende initiatieven in steden, aangezien ze de bevordering beogen van uitwisselingen tussen steden met het oog op een duurzame stadsontwikkeling om doeltreffende en duurzame oplossingen voor de grote uitdagingen van de stad te vinden.

De Vereniging steunt het Gewest, dat in zijn regeerakkoord als doel opneemt **van Brussel een Smart City te maken**, een regio voor research en innovatie en een digitale hoofdstad. In dat opzicht vraagt zij het Gewest (en de gemeenten) om **Europese samenwerkingsverbanden tot stand te brengen om deel te nemen aan het programma Horizon 2020**. In het kader van de rationalisering van de organismen die actief zijn op het vlak van economie (waaronder Impulse.brussels en Innoviris), vraagt de Vereniging bovendien dat de huidige steun van Innoviris voor het opzetten van Europese projecten in het kader van het programma Horizon 2020 verruimd zou worden tot de gemeenten.

2. Brussel, Europese hoofdstad

Het Gewest zou zijn **imago als Europese hoofdstad** meer moeten uitspelen, aangezien dit aanzienlijke gevolgen heeft op toeristisch en financieel vlak. De Vereniging is in dat opzicht verheugd dat de regering een internationale rol wil spelen en de Europeanen erbij wil betrekken: Brussel is immers *“niet enkel de hoofdstad van Europa, maar ook de hoofdstad van alle Europeanen”*.

Wij zijn tevreden over de aanstelling van een “commissaris voor Europa” en de Vereniging hoopt dat die overleg pleegt met de gemeenten, om een reeks dossiers te bespreken in verband met de aanwezigheid van de zetel van Europese instellingen in Brussel met het oog op een betere integratie zowel van Europese als Brusselse instellingen. Enkele voorbeelden: politiewerk bij Europese toppen, de ontvangst van staatshoofden, internationale manifestaties, ... De Vereniging hoopt dat de commissaris op federaal niveau pleit voor een adequatere financiering van de politie door de federale overheid.

4. Besluit

Rekening houdend met de eigenheden van de Brussel en de mogelijke impact van het Brusselse regeerakkoord, hoe kunnen we dan de nodige middelen garanderen voor de uitvoering van het beleid door de gemeentelijke overheden?

In de eerste plaats dringt de Vereniging – zoals ons gewestelijk memorandum preciseert – er in naam van het behoud van essentiële aspecten van de gemeentelijke autonomie – verwijzend naar het Europees handvest van de lokale autonomie – op aan dat de algemene dotatie ook haar **universeel en onvoorwaardelijk** karakter behoudt en niet ingeperkt wordt ten behoeve van specifieke subsidies.

De Vereniging vindt dat de federale herfinanciering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als gevolg van de zesde staatshervorming een deel van de aanvullende dotatie naar de gemeenten zou moeten doen terugvloeien, aangezien een deel van de taken die met die financiering uitgevoerd moeten worden, door hen uitgevoerd wordt. De Vereniging erkent de inspanningen die het Gewest de voorbije jaren geleverd heeft om de aan de gemeenten toegekende middelen op te trekken, maar vindt dat de 24 miljoen euro die door de federale overheid uitgetrokken werd ter compensatie van de dode hand, naar de gemeenten gegeven zou moeten gaan. De Vereniging looft de inspanningen van het Gewest op het vlak van coherentie tussen het gewestelijk en het gemeentelijk beleid, maar blijft waakzaam aangaande de vrijwaring van de autonomie in hun materies.

Ze vraagt in alle vermelde dossiers de impact op de financiën en/of het beheer in overweging te nemen.

Tot slot wil ze via de Vereniging de mogelijkheid behouden voor de 19 gemeenten om aanspraak te maken op de Europese financieringsbronnen.

2. Het mechanisme voor contractualisering van de betrekkingen tussen het Brussels Gewest en de hervorming van het toezicht van de 19 gemeenten

De term contractualisering wordt meermaals gebruikt. Er zal voorgesteld worden **legislatuurovereenkomsten** af te sluiten tussen het Gewest en elke gemeente. De term wordt gebruikt op het vlak van lokale fiscaliteit – zoals we gezien hebben – maar ook op het vlak van **stedenbouwkundige planning en ontwikkeling**: de regering zal nagaan hoe het budget kan opgetrokken worden om een nieuw ‘contractualiseringsbeleid’ te voeren met de gemeenten in het kader van gewestelijke operaties gericht op **handelskernen, wijken in verval buiten de ZSR of structurerende gewestelijke assen**. Volgens de beginselen van het burgerlijk recht vergt een contract partijen op voet van gelijkheid die hun instemming vrij uitwisselen en een uitvoering te goeder trouw.

De 19 gemeenten zullen het Brussels Gewest eraan herinneren dat zij een vertrouwensrelatie wensen en vragen transparantie in de betrekkingen.

Aangezien de gemeente een gedecentraliseerde entiteit bij uitstek is, kondigt de regering aan dat het **toezicht** zal evolueren.

Onder de titel “Hervorming van het toezicht”⁶ definieert het regeerakkoord de betrekkingen tussen het Gewest en de 19 gemeenten: beperking of zelfs afschaffing van de voorlegging van bepaalde handelingen aan het toezicht, contractualisering van de doelstellingen en de betrekkingen tussen Gewest en gemeente gekoppeld aan een zekere financiering, ... Ter herinnering: doel van het toezicht is het respect voor het algemeen belang en de wettelijkheid te vrijwaren, zonder een rem te zetten op de ontwikkeling en de autonomie van de gemeentelijke entiteit. De toezichthoudende overheid moet waken over de belangen van de gemeenten en hun voortbestaan.

Hoewel de Vereniging verheugd is over de **vereenvoudiging van de uitoefening van het toezicht** (bv. afschaffing van de verplichting om een reeks handelingen voor te leggen), roept de verschuiving van het toezicht naar een ‘thematische audit’ of naar een systeem van ‘periodieke evaluatie’, waarvan de contouren nog niet vastliggen, vragen op: onder welke voorwaarden en binnen welke grenzen? Sommige audits kunnen in bepaalde omstandigheden wel nut hebben, maar onze Vereniging plaatst vraagtekens bij de vraag naar ‘periodieke evaluatie’ van het gemeentebeheer. Dat lijkt ons niet hun rol ...

De Vereniging vraagt nauw betrokken te worden bij de hervorming, om “*de gemeenschappelijke doelen inzake organisatie, beheersing van de financiën, harmonisatie van de fiscale stelsels en intercommunale samenwerking te verwezenlijken*”.

3. Verplicht overleg met de gemeenten

De Vereniging is verheugd dat het regeerakkoord de aandacht vestigt op de nood aan **regelmatig en uitgebreid overleg met de gemeenten, met het oog op een grotere complementariteit tussen het gewestelijk en het gemeentelijk beleid**, ten behoeve van de Brusselse bevolking. Dat streven naar overleg voor een verbetering van de levenskwaliteit in ons Gewest wordt gedeeld door vele actoren op het terrein.

Toch gaat het niet om de organisatie van **echt structureel overleg**.

⁶ Regeerakkoord, p. 105.

In dat opzicht wil de Vereniging **stelselmatig** betrokken worden bij het overleg dat de regering zal voeren.

Een **voorafgaande raadpleging van instanties zoals onze Vereniging en de Conferentie van Brusselse Burgemeesters** zal winst opleveren op het vlak van kwaliteit, efficiëntie en communicatie van de hervormingen naar de uiteindelijke bestemming, de gemeenten.

De Vereniging stelt voor haar rol van **schakel in beide richtingen tussen het Gewest en de gemeenten** nog meer uit te bouwen en kan in heel wat dossiers haar diensten en knowhow aanbieden om het overleg via platformen voor informatie, uitwisselingen en begeleiding te versterken.

De gemeenten moeten absoluut van in het begin betrokken worden bij de raadplegingen en het overleg betreffende de **grote gewestelijke projecten** (bv. GPDO) of bij dossiers inzake ontwikkeling die een impact kunnen hebben op het niveau van de gemeenten, waarop we hierna ingaan.

De Vereniging vraagt een participatieve aanpak van het Gewest voor de verschillende **stadsprojecten** die het uitwerkt of steunt met het oog op de ontwikkeling van een inclusief stadsbeleid. De Vereniging stelt voor dit concept naar de gemeenten toe te brengen via haar cel duurzame ontwikkeling.

3.1. Stedenbouw – Oprichting van een Brussels planbureau

De Vereniging kondigt aan dat op 1 januari 2015 een **gewestelijk instrument voor sturing en coördinatie⁷ van projecten rond ruimtelijke ordening** opgericht zal worden en een **territoriaal platform op twee niveaus (planning en uitvoering)** tot stand gebracht zal worden.

De Vereniging is verheugd dat de regering belooft te streven naar optimaal overleg met de betrokken gemeenten. Terwijl immers coördinatie gewaarborgd moet worden met grote projecten, kunnen die doelstellingen niet bereikt worden als de knowhow van de gemeentebesturen genegeerd wordt, die **het terrein zeer goed kennen en beschikken over uitgebreide ervaring met ruimtelijke ordening**. Daarom vraagt de Vereniging dat zowel de VSGB als de gemeenten nauw betrokken zouden worden bij het beslissingsproces en dat zij daartoe vertegenwoordigd zouden worden in deze nieuwe sturingsstructuren.

Algemeen in de dossiers betreffende stedenbouwkundige planning moet het belang van de Brusselaars en van de gemeenten op wiens grondgebied deze projecten ontwikkeld zullen worden in het kader van een participatief proces, centraal staan in het debat. Het is immers primordiaal dat wijken op mensenmaat uitgebouwd worden en dat vermeden wordt dat projecten rendabiliteit beogen maar voorbijgaan aan de belangen van de bewoners.

3.2. Vertegenwoordiging in de grootstedelijke gemeenschap van Brussel

Een van de onderdelen van de zesde staatshervorming betreft de creatie van de grootstedelijke gemeenschap van Brussel, overlegorgaan tussen de verschillende overheidsniveaus aangaande allerlei transregionale materies. De gemeenten zijn er natuurlijk vertegenwoordigd, maar onze Vereniging pleit er ook voor om naast haar leden in dit orgaan een van de gesprekspartners te worden.

⁷ De term "overkoepelende instantie" wordt gebruikt.

3.3. Gewestelijk Parkeerplan – schakel naar Parking.brussels

De betrekkingen met het Brussels Parkeeragentschap moeten herbekeken worden. De besprekingen tussen gemeenten en Parking.Brussels zullen vergemakkelijkt worden door ons toedoen. Onze Vereniging kan immers juridisch advies geven inzake administratief recht, in het bijzonder met betrekking tot de lokale besturen.

Het Gewest wordt gevraagd een evaluatie te maken van de uitvoering van de eerste onderdelen van het gewestelijk parkeerplan dat twee jaar geleden uitgewerkt werd (bv. toekenning en tarieven van de kaarten). De Vereniging wil betrokken worden bij die evaluatie en is bereid om er actief aan mee te werken via haar intergemeentelijke werkgroep “parkeren”.

3.4. Creatie van een autonome gewestelijke veiligheids- en preventiedienst

De regering kondigt de oprichting aan van een autonome gewestelijke veiligheids- en preventiedienst, zonder precisering aangaande de precieze taken die hij zal krijgen, noch de band met de gemeentelijke preventiediensten.

Via de Vereniging zouden de gemeenten betrokken moeten worden bij de gesprekken in het kader van die oprichting. Wij vinden het jammer dat er geen overleg is met de gemeenten, te meer daar verbazend genoeg de permanente conferentie van de openbare veiligheidsinstanties, waarvan de creatie voorzien is in het kader van deze dienst, de burgemeesters niet vermeldt als geraadpleegde overheid. Zij zijn nochtans de voornaamste actoren op het vlak van veiligheid in de gemeenten.

3.5. Statuut van de gemeenschapswachten

Onze Vereniging is verheugd dat de regering zich ertoe verbindt aan de federale regering een specifiek statuut te vragen voor gemeenschapswachten–vaststellers, met aangepaste toegangsvoorwaarden en loonschalen. Overleg met onze Vereniging zou de regering een beter zicht bieden op de effectieve behoeften van de gemeenten terzake. De vraag van de gemeenten betreffende de revalorisering van het statuut van de gemeenschapswachten beperkt zich immers niet tot de vaststellers. Reeds in het kader van de hervorming van de wet op de gemeenschapswachten werden enkel de vaststellers in aanmerking genomen, wat een zekere miskennis toonde tegenover de functie als het zuiver om preventie gaat. Wij vinden dat alle gemeenschapswachten toekomstperspectieven verdienen. Mogelijke ‘bruggen’ naar andere stadsberoepen zouden niet enkel betrekking mogen hebben op de vaststellers, om hen in staat te stellen politieagent te worden, maar ook de gemeenschapswachten die geen vaststeller zijn, naar andere beroepen zoals bemiddeling.

3.6. Harmonisering van de politiereglementen

De algemene politiereglementen zouden geharmoniseerd moeten worden zodat de burgers ze beter kan begrijpen. Bij die harmonisering zal wel rekening gehouden moeten worden met de eigenheden en gevoeligheden van elke gemeente. De gemeenten moeten een beoordelingsruimte behouden voor wat zij al dan niet willen reglementeren, zonder hun eigenheid in het gedrang te brengen: de nabijheidsdienst. De sancties voor onburgerlijk gedrag inzake netheid zijn een perfect voorbeeld waarvoor harmonisering wenselijk is. Die harmonisering is ook de gelegenheid om de problemen aan te pakken rond sluikstorten. Ze worden al op gewestelijk niveau geregeld, maar om die strijd doeltreffend te maken moet er absoluut overleg gepleegd worden met de gemeenten.

3.7. Begraafplaatsen en lijkbezorging

Wat de intergewestelijke samenwerkingsakkoorden betreft, vragen wij de terugbetaling van de begrafenis-kosten van onvermogenen die overlijden in een ander gewest dan waar ze wonen, de tenlasteneming van de kosten van de geneesheer die het overlijden vaststelt of het beheer van de Brusselse begraafplaatsen die in het Vlaams Gewest gelegen zijn.

3.8. Administratieve boetes in de strijd tegen leegstand

De Vereniging vraagt dat het systeem van de administratieve sancties inzake leegstand de gemeentelijke fiscale autonomie vrijwaart en geen vraagtekens plaatst bij de belastingreglementen op leegstaande, onafgewerkte, onbewoonde of slecht onderhouden panden. Ze pleit voor een versterking van het overleg en de samenwerking, als waarborg voor een efficiënt systeem, tussen de gemeenten en de gewestelijke cel die bevoegd is voor de administratieve boetes. De gemeenten kennen het terrein immers door en door.

3.9. Pollutiepieken

Zoals het regeerakkoord preciseert, steunt de Vereniging het Gewest bij de plannen om nieuw overleg te organiseren met gemeenten en politiezones over de uitvoering van het 'pollutiepiek'-besluit, rekening houdend met de voorzienbare moeilijkheid om een alarmpiegel voor niveau 2 in te voeren en de werklast voor de gemeenten die de verwerking van uitzonderingen met zich meebrengt.

3.10. Betrekkingen met Brussel Plaatselijke Besturen

De Vereniging wenst regelmatige betrekkingen uit te bouwen met Brussel Plaatselijke Besturen (BPB) om informatie uit te wisselen over de verschillende projecten mobiliteit en openbare werken die gefinancierd worden aan de hand van gesubsidieerde projecten (cf. deze aspecten worden behandeld door BPB en niet door Mobiel Brussel).

3.11. Europese zaken

Om een partnerdynamiek te ontwikkelen vraagt de Vereniging aan het Gewest om haar zo snel mogelijk te informeren over nieuwe Europese projectoproepen, om de gemeenten meer tijd te gunnen bij de voorbereiding van hun dossier. Daarnaast wenst de Vereniging dat het Gewest haar een exhaustieve inventaris overmaakt van de lopende Europese programma's, projecten en samenwerkingsverbanden, om de uitwisseling van informatie en synergie te versterken.

3.12. Ontwikkelingssamenwerking

Zoals het regeerakkoord preciseert inzake ontwikkelingssamenwerking, bevordert de Vereniging de synergie met de gemeenten, in het bijzonder in prioritaire landen en regio's. Op termijn zou de Vereniging ook wensen dat het Gewest bevoorrechte samenwerkingsverbanden ontwikkelt in de landen en de regio's waar de gemeenten samenwerkingsverbanden tot stand gebracht hebben (met name Kinshasa in Congo of provincie Oriental en Souss in Marokko).

De Vereniging vraagt dat het Gewest de Brusselse gemeenten zou financieren om hun acties rond gedecentraliseerde samenwerking te ondersteunen. Een specifiek gewestelijk programma zou de voortzetting van de samenwerkingsverbanden waarborgen in geval van onderbreking van de

federale financiering. In dat kader is de Vereniging tevreden over de eerste initiatieven van het Gewest op het vlak van projectoproepen betreffende de financiering van samenwerkingsacties gevoerd door ngo's en vraagt ze het Gewest om het actieterrein uit te breiden naar de Brusselse gemeenten.

3.13. Betrekkingen tussen gemeenten en Agentschap Net Brussel

De huidige organisatie van de taken inzake openbare netheid is bron van **verwarring tussen de taken van de gemeenten en het Agentschap**. De intra-Brusselse hervorming reikt pistes aan om de efficiëntie van de gewestelijke en de gemeentelijke diensten netheid te verbeteren op het terrein. De Vereniging zal bijzondere aandacht schenken aan de uitvoering van deze hervorming en aan de evaluatie van de selectieve afvalophaling en de gevolgen daarvan op de taken van de gemeenten.

De Vereniging pleit voor een **harmonisering van de kwaliteit van de netheid op gewest- en gemeentewegen**. Een verbetering van de kwaliteit van de schoonmaak op gewestwegen houdt een versterking in van de polyvalentie en de frequentie, zoals het regeerakkoord suggereert.

De Vereniging dringt erop aan dat deze **nieuwe taakverdeling** gekoppeld zou worden aan **voldoende middelen** voor de schoonmaak van de gewestwegen. In dat kader vestigt de Vereniging de aandacht van de regering op het verschil in statuut tussen het personeel van Agentschap Net Brussel en het gemeentepersoneel.

De Vereniging is verheugd dat het Agentschap Net Brussel samen met de gemeenten zal trachten volledige informatie te verspreiden over de openbare netheid, oa voor nieuwe inwoners in hun 'welcome pack'. Om foute handelingen te voorkomen moeten de burgers immers correct geïnformeerd worden, zodat ze de bestaande regels begrijpen en kunnen uitvoeren.

Toch betreurt de Vereniging dat het regeerakkoord geen melding maakt van een **vereenvoudiging van de bestaande regels** inzake afvalophaling. Deze zijn complexer geworden in de loop der jaren.

De Vereniging vraagt een substantiële verbetering van de kwaliteit van de afvalophaling door het Agentschap Net Brussel, in het bijzonder bij overstromingen. Momenteel moeten de gemeenten de lacunes van het Agentschap Net Brussel invullen en zelf voor de verwijdering zorgen van achtergebleven, opengerukte, fout gesorteerde zakken, afval uit ondergelopen kelders of zakken die buitengezet worden buiten de voorziene ophaalmomenten. In afwachting van deze verbetering vraagt de Vereniging dat **de kosten die de gemeenten daarvoor doen, door het Agentschap Net Brussel gedragen zouden worden**, voor zover ze voortvloeien uit de gebrekkige uitvoering van hun wettelijke takenpakket.

Tot slot vraagt de Vereniging dat **het onderhoud en de schoonmaak van de wegen** en algemener van alle **uitrustingen in verband met mobiliteit** (bushokjes, fietsenrekken, ...) op termijn geen te zware last zouden worden voor de gemeenten alleen.

3.14. Buurthandel

Het regeerakkoord maakt melding van de **herziening van het beheerscontract met Atrium**, om duidelijke doelstellingen vast te leggen betreffende de begeleiding van handelaars en een versterkte strategie van globaal commercieel aanbod te ontwikkelen. Het akkoord bepaalt dat dit in samenwerking met de gemeenten zal gebeuren. Die precisering doet ons plezier, want zij moeten er absoluut bij betrokken worden, reeds vanaf de opstelling van het nieuwe beheerscontract met Atrium. Onze Vereniging dringt erop aan in dat kader geraadpleegd te worden.

De Vereniging is verheugd dat de regering een reeks regelgevende, stedenbouwkundige en financiële maatregelen neemt om de buurthandel in woonwijken nieuw leven in te blazen. Deze buurthandel versterkt de sociale banden in de wijken, bevordert de sfeer en het veiligheidsgevoel.

Een herziening van het schema voor commerciële ontwikkeling door de uitwerking van een versterkte strategie van globaal commercieel aanbod zal een revalorisatie van de wijken mogelijk maken en een sterkere commerciële mix, wat gunstig is voor de economische activiteit in ons Gewest.

4. Goed bestuur en administratieve vereenvoudiging

Dit hoofdstuk bevat een reeks positieve maatregelen voor de verbetering van het beheer, zowel van de gemeenten als het Gewest. Het gewestelijk regeerakkoord vermeldt – en dat doet ons plezier – een vereenvoudiging, coördinatie en innovatie in de uitvoering van de taken van gewestactoren. De regering wil een aantal zaken ten gronde in vraag stellen met het oog op besparingen, wat wij een goed initiatief vinden.

Heel wat diensten en opdrachten van algemeen belang die aan de Brusselse bevolking aangeboden worden, worden in de eerste plaats georganiseerd door de gemeenten (administratieve documenten, onderzoek van verschillende toelatingsaanvragen, aanbod aan parkeerplaatsen, ...). Aan die behoeften voldoen is een uitdaging voor het welslagen van de nieuwe legislatuur. De nodige financiële middelen moeten gevonden worden zodat de gemeenten als eerste gesprekspartner van de Brusselaars optimaal kunnen werken, want een vermindering van de kwaliteit en de kwantiteit van de diensten aan de burgers zou onaanvaardbaar zijn.

4.1. Statuut van de mandataris

In hoofdstuk 6 “Ethiek en transparantie”⁸ lezen we dat de regering de impact van de bevolkingsgroei op het aantal gemeentemantatarissen wil neutraliseren en het statuut van de mandataris organiseren door regels vast te leggen betreffende belangenconflicten. Wij hebben daar geen bezwaar tegen. De vraag om de voordelen van allerlei aard en de vertegenwoordigingskosten te omkaderen moet in een ruimer kader gevoerd worden: er moet immers nagedacht worden over de bezoldiging die we wensen voor de lokale mandatarissen. De functie van de mandataris moet geherwaardeerd worden. Momenteel dekken het statuut en de bezoldiging niet altijd de grote persoonlijke investering en de verantwoordelijkheden van de mandataris.

Wat de strijd tegen belangenconflicten tot slot betreft, hopen wij dat er een regelgeving uitgewerkt zal worden in overleg met de meest betrokken personen: de lokale mandatarissen.

4.2. Het lokaal openbaar ambt

De regering wil de ordonnantie uitvoeren van 24 februari 2014, die de verwezenlijking van een duidelijk regelgevend kader voor de lokale besturen eist. Er moeten reglementen opgesteld worden die het minimumkader voor het personeel vastleggen, in overleg met de vertegenwoordigers van de betrokken organen. De Vereniging vestigt de aandacht van de regering op het feit dat overleg op het niveau van Comité C niet volstaat. Dat bestaat immers uit een vakbondsvertegenwoordiging, terwijl enkel het toezicht er de lokale besturen vertegenwoordigt.

⁸ Regeerakkoord, p. 118.

Dat overleg moet dus uitdrukkelijk uitgebreid worden tot de gemeenten, vertegenwoordigd door de burgemeesters, de wettelijke graden en de Vereniging.

Wat de tucht betreft, is het voorstel van analyse en herziening van het systeem uitstekend, want te vaak worden sancties door de Raad van State vernietigd.

4.3. Gestructureerde en stelselmatige opstelling van omzendbrieven en andere communicatie aan de gemeenten

Volgens het regeerakkoord zou werk gemaakt moeten worden van de coördinatie van diverse wetsteksten. Wij sluiten ons aan bij dat initiatief – zoals we reeds schreven in ons memorandum – maar dat werk kan niet degelijk uitgevoerd worden zonder voorafgaand overleg met de verschillende regionale partners, waaronder de gemeenten.

Wij betreuren overigens dat in heel wat gevallen (belastingen, huisvesting, ...) het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State, het orgaan dat nochtans speciaal daarvoor bestemd is, niet gevraagd werd door de gewestelijke overheden, net zo min als het advies van onze Vereniging.

4.4. Gemeentelijke boekhouding

Wat de boekhouding van de lokale besturen betreft, stelt de Vereniging vast dat de regering het algemeen reglement op de gemeentelijke comptabiliteit wil herzien en de boekhouding van de OCMW's beter wil afstellen op die van de gemeenten, met bijzondere aandacht voor de boekhoudnormen om ze compatibel te maken met de ESR-normen. De Vereniging vraagt dat de regering de nodige tijd zou nemen om die hervorming door te voeren en alle betrokkenen rond de tafel zou brengen.

4.5. Intercommunales, gemeentebedrijven en projectverenigingen

Wij steunen het regeringsinitiatief dat bestaat in:

- een vereenvoudiging van het toezicht op intercommunales
- een soepelere en efficiëntere werking van gemeentebedrijven
- de uitwerking van een wettelijk kader voor de creatie van projectverenigingen (veel gebruikt in Vlaanderen en Wallonië)

Deze drie structuren zijn primordiaal, naast de gemeenten, want ze zijn ook belast met de verwezenlijking van het algemeen belang. Daarom – en aansluitend bij onze eisen voor de gemeenten – dringen wij aan op de coherente en financieel haalbare uitvoering van het nieuwe wettelijke kader van deze structuren.

4.6. Business friendly administration

Wij delen de wens van de regering om de administratie 'business friendly' te maken, om het leven van de ondernemingen te vergemakkelijken. Bij de werkzaamheden in het kader van de Alliantie Werk-Leefmilieu (as "water") sloot de Vereniging zich reeds aan bij het idee van de oprichting van **één loket** voor het beheer van het openbaar domein (reservaties, vergunningen, belastingen en retributies).

De procedures voor de elektronische uitwisseling tussen gemeente en burger (belastingen, burgerlijke stand, bevolking) moeten ook vergemakkelijkt worden.

4.7. “Digitale conventie”, online administratief beheer en Irisbox

De regering wil het imago van het Gewest op informaticavlak doen evolueren. Daartoe is een verbetering van de openbare sites en informatie voor de burgers maar ook voor de gemeente noodzakelijk.

Wat de **rationalisering van het gemeentelijk werk** betreft, vestigt de Vereniging de aandacht op de centrale rol die de **informatica** speelt in de werking van een administratie. Het CIBG levert al een bijdrage terzake en biedt een reeks diensten aan. Het is essentieel die **samenwerking te versterken** en **nieuwe initiatieven tot stand te brengen** om de technische **middelen te delen**, gemeenschappelijke **platformen tot stand te brengen voor beheer** (bv. behandeling van parkeervergunningen, inschrijvingen in scholen, ...) en **uitwisseling van informatie**, tegen zo laag mogelijke kosten voor de gemeenten, wetende dat deze tools besparingen opleveren.

De gemeenten zitten met een wetgeving die **communicatie op duurzame dragers** voorstaat. Wij wijzen erop dat de moderne tijd ook hoge eisen stelt op het vlak van **betrouwbaarheid van het systeem, veiligheid van de betalingen en authenticatie van de burger**. De gemeente zet haar verantwoordelijkheid in, zonder te spreken van het financiële gewicht met betrekking tot de juridische effecten die voortvloeien uit de procedures die via elektronische weg ingezet worden. Wij pleiten voor voldoende financiële middelen voor de uitvoering van deze opdracht.

De Vereniging wijst ook op de nood aan een **precies wettelijk kader**, dat strookt met de federale wetgeving, dat het mogelijk maakt algemeen en veilig gebruik te maken van de **elektronische handtekening**. Dat zou een betere doorstroming mogelijk maken en vergemakkelijkt het werk van de ambtenaren van de burgerlijke stand, in het bijzonder bij de opstelling van diverse akten en de terbeschikkingstelling ervan aan andere betrokkenen, zoals crematoriums en begrafenisondernemers (bv. afgifte en uitvoering van toelating voor verbranding of begraving).

4.8. Gegroepeerde overheidsopdrachten

De regering hecht veel belang aan de rationalisering van aankopen via gegroepeerde mechanismen, zoals aankoopcentrales. De Vereniging zegt immers al lang dat deze mechanismen de toekomst van de overheidsopdrachten zijn. Ze heeft overigens actief meegewerkt aan de opstelling van **een wettelijk kader dat de creatie van aankoopcentrales tussen Brusselse lokale besturen mogelijk maakt**.

4.9. Stedenbouw

De Vereniging sluit zich aan bij het streven van de regering om de regelgeving inzake stedenbouw leesbaarder en eenvoudiger te maken, teneinde de verschillende stedenbouwkundige attesten en vergunningen te verduidelijken. De procedures zijn momenteel immers zo dat er onvermijdelijk lacunes zijn, waardoor de burger bezwaar kan aantekenen ten aanzien van het Gewest en de gemeenten.

Toch moet erover gewaakt worden dat de door de regering aangekondigde vereenvoudiging van de stedenbouwkundige procedures en de inkorting van de termijnen de grondige behandeling van de dossiers en dus ook de architecturale kwaliteit van de projecten niet in het gedrang brengt.

De Vereniging zal ook waken over de vrijwaring van de bevoegdheid van de gemeenten bij de afgifte van stedenbouwkundige en milieuvergunningen.

De Vereniging deelt de bekommernis van de regering om de procedure voor de opmaak van bijzondere bestemmingsplannen te vereenvoudigen, maar sluit ze zich enkel aan bij de goedkeuring van een besluit dat de krachtlijnen vastlegt van ontwikkeling van een zone op voorwaarde dat de gemeenten effectief kunnen meewerken aan de opstelling van die richtlijnen.

4.10. Huisvesting

De regering verwijst naar een mogelijke evaluatie van het besluit betreffende de stedenbouwkundige lasten, dat nochtans recent goedgekeurd werd. De Vereniging dringt erop aan dat de wijziging van die tekst niet in het nadeel mag spelen van de openbare uitrustingen en de creatie van woningen die dit mechanisme net wil bevorderen.

4.11. Huurtoelage

Het omkaderde mechanisme van de huurtoelage waarop huurders van gemeentewoningen aanspraak kunnen maken, zou vereenvoudigd moeten worden. Het zou immers doeltreffender zijn de behandeling van de aanvragen te centraliseren bij gewestdiensten in plaats van deze taak aan elke gemeente toe te vertrouwen.

4.12. Vastgoedbeheer

De principes die van toepassing zijn op de aan- en verkoop van panden door gemeenten, zouden duidelijk geherdefinieerd moeten worden. Momenteel baseert het toezicht zich nog altijd op de omzendbrief van de provinciegouverneur van Brabant van 22 maart 1982, die in het Brussels Gewest van kracht gebleven is.

4.13. Bodemvervuiling

De ordonnantie van 5 maart 2009 betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems heeft de milieubescherming en de volksgezondheid aanzienlijk verbeterd. Toch zijn er nog moeilijkheden bij de toepassing, zoals de link tussen de gemeentelijke en de gewestelijke bevoegdheden. Daarom vraagt de Vereniging de regering om haar inspanningen voort te zetten en de ordonnantie aan een evaluatie te onderwerpen.

4.14. Lokale democratie en sociale verbondenheid

De Vereniging vraagt dat het Gewest en de gemeenten de principes van goed bestuur in hun beleid blijven opnemen. Ze promoot het dagelijks werken aan lokale democratie, waarvan de **Europese Week van de Lokale Democratie (EWLD)** het uitstalraam is. Op die manier wil ze ook de samenwerking bevorderen tussen de gemeenten en de verenigingssector, zoals in het regeerakkoord overigens ook gepreciseerd wordt. Want de EWLD is een goede gelegenheid om burgerinitiatieven te valoriseren die de sociale banden versterken. Daarom vraagt de Vereniging aan het Gewest de verdere uitbouw van een **Brussels jongerenparlement voor burgerschap** en jeugdraden in de gemeenten.

De Vereniging verzoekt het Gewest om het beleid ter **bevordering van de gelijkheid tussen gender** op alle niveaus te versterken, zoals het regeerakkoord bepaalt via:

- de versterking van de relatie tussen BPB en de Vereniging
- de steun aan de creatie van een platform voor follow-up en overleg tussen gemeenten en met het Gewest inzake gendergelijkheid
- de bevordering van gezamenlijke activiteiten rond sensibilisering terzake

4.15. Overheidsdiensten geven het goede voorbeeld

De Vereniging is verheugd dat het regeerakkoord schrijft dat *“de overheid het goede voorbeeld moet geven op het vlak van verantwoorde consumptie en duurzaam gedrag”*. Het voorbeeldgedrag van de lokale besturen is een ruim terrein voor modernisering van het bestuur. Dat kan bewerkstelligd worden in heel wat bevoegdheden, opdrachten en acties van gemeenten en OCMW's. De Vereniging moedigt het Gewest aan om zijn inspanningen voor een duurzaam lokaal bestuur voort te zetten en stelt voor financiële steun aan te bieden aan gemeenten en OCMW's die innoverende acties terzake op touw willen zetten.

Levenskwaliteit van de Brusselaars en bevolkingsgroei

5. Tewerkstelling

5.1. Een ambitieuze Alliantie Werk-Milieu

De Vereniging is verheugd dat de Regering wil streven naar een betere combinatie tussen vorming en tewerkstelling, ten behoeve van de Brusselse werkzoekenden. Zij ziet echter niet de precieze rol die de regering wil toevertrouwen aan de lokale besturen in deze alliantie, maar stipt aan dat ze stichter en actief lid is van “beezy-brussels”, het referentiecentrum voor de stadsberoepen en het openbaar ambt, dat al een alliantie “werk-opleiding” vormt voor deze beroepen, waaraan de lokale besturen gehecht zijn.

Daarom stelt de Vereniging voor dat dit referentiecentrum, dat alle de stadsberoepen en het openbaar ambt verenigt, d.w.z. alle partners die deel zouden uitmaken van de operationele task-force, ook deel zou uitmaken van deze laatste.

5.2. Brussels instrument voor Jongerengarantie en inschakelingscontract

De Vereniging sluit zich aan bij de doelstellingen die de regering vooropstelt voor het Brussels instrument voor jongerengarantie en inschakelingscontract, maar plaatst toch vraagtekens bij de modaliteiten voor de uitvoering ervan bij de lokale besturen.

Een eerste voltijdse job voor 12 maanden in een lokaal bestuur vereist niet alleen financiële middelen, waarover de regeringsverklaring niet precies is, maar ook interne menselijke middelen in dat lokaal bestuur om de jongere te begeleiden en het succes van die eerste baan te waarborgen.

De Vereniging vreest op termijn een vervanging van deze stagiairs met een startbaan en de gesco's die al werken in de lokale besturen. Het zijn immers twee verschillende doelgroepen, die noch hetzelfde profiel noch dezelfde competenties hebben.

De Vereniging maakt zich daarom zorgen over de plannen van de regering om nieuwe financieringsbronnen te zoeken in de rationalisering van de steun, en dringt aan op het behoud

van het huidige mechanisme en financiering van de gesco's, en vraagt een verduidelijking van het engagement van de regering in verband met *"het waarborgen van de rechtszekerheid voor alle maatregelen die momenteel gelden, en dit tot zij verstrijken"*.⁹

6. Ruimtelijke ordening en infrastructuurplanning

De Vereniging steunt de gewestregering, die een **geïntegreerde transversale ruimtelijke ontwikkeling** wil waarborgen, waarbij rekening gehouden wordt met het beleid van alle sectoren, met inbegrip van mobiliteit, ruimtelijke ordening, milieukwaliteit en levenskader.

De Vereniging verheugt zich over het voornemen van de Regering om nieuwe wijken aan te leggen in prioritaire ontwikkelingspolen. Deze ambitieuze doelstelling kan tegemoetkomen aan de uitdagingen van de sterke bevolkingsgroei en de wijken verlichten die momenteel een toenemende bevolkingsconcentratie kennen.

Hoewel we het ermee eens zijn dat het Gewest een centrale rol moet vervullen bij het coördineren en sturen van deze grootscheepse projecten, dringen we er nogmaals op aan ze in nauw overleg met de betrokken gemeenten te implementeren.

Het regeerakkoord vermeldt meer bepaald de goedkeuring van een perimeter van gewestelijk belang voor de uitvoering van het Kanaalplan. Dat betekent dat – als dit werkelijkheid wordt – **het Gewest de enige bevoegde instantie wordt voor de vastlegging van planningsregels en om stedenbouwkundige vergunningen uit te reiken in het 'gewestelijk domein'** binnen deze uitgestrekte zone die het Gewest van Noord tot Zuid doorkruist. Zo'n bevoegdheidsoverdracht is nog nooit gebeurd en kan enkel met eerbied voor de gemeentelijke autonomie. Daarom vraagt de Vereniging dat de betrokken gemeenten (Anderlecht, Brussel en Sint-Jans-Molenbeek) erbij betrokken en geraadpleegd zouden worden, maar ook dat effectief rekening gehouden wordt met hun advies bij de verwezenlijking van de projecten.

De oprichting van het overheidsinstrument voor het sturen en coördineren van projecten, dat de rol van 'overkoepelende instantie' speelt, zoals op pagina 15 vermeld werd, en dat belast wordt met de operationele uitvoering van de strategische planning van de tien nieuwe wijken, brengt zowel publieke actoren (Citydev, MIVB, BGHM, gemeenten, ...) als privépartners rond de tafel en zal onze volle aandacht krijgen. De Vereniging maakt zich wel zorgen over het aangekondigde voornemen om **het grondbeleid van de te ontwikkelen zones aan die structuur toe te vertrouwen** en vraagt dat verduidelijkt wordt hoe van die structuur gebruik gemaakt kan worden.

We verheugen ons over de oprichting van een **expertisecentrum over publiek-private samenwerking** dat belast wordt *"met het ondersteunen, begeleiden en opvolgen van de PPS die zowel op gewestelijk als op lokaal niveau georganiseerd worden. De taak van dit centrum zal erin bestaan bijstand te verlenen voor het opzetten van PPS, het Brussels beleid terzake voor te bereiden en te evalueren, de betrokken overheden te sensibiliseren en voor te lichten en op te treden als tussenschakel tussen de openbare en de private sector."*

We vestigen de aandacht van de regering trouwens op het feit dat de invoering van stedenbouwkundige normen in het kader van de stadsverdichting dient te gebeuren met eerbied voor de stedenbouwkundige typologie van de wijken en de kwaliteit van de woningen.

Om het hoofd te kunnen bieden aan de bevolkingsgroei, moeten de lokale overheden grote projecten ondernemen voor de **oprichting van infrastructuur** zoals woningen, kinderdagverblijven en scholen. We willen er zeker op wijzen dat **de uitvoering van de wetgeving tegen sociale**

⁹ Regeerakkoord, p. 14, hoofdstuk I.

dumping jammere neveneffecten zou kunnen hebben voor de mogelijkheid voor aanbestedende diensten om hun projecten te volbrengen. In dat kader zouden de aanbestedende diensten zich genoopt kunnen zien om overheidsopdrachten te ontbinden of moeite kunnen hebben om leveranciers te vinden. De ontbinding van een overheidsopdracht is voor de gemeente een zuiver verlies van geïnvesteerde tijd, maar gaat soms ook gepaard met een direct financieel verlies als gevolg van de weigering van de subsidiërende overheid om een project te financieren, omdat het door de ontbinding niet uitgevoerd kon worden binnen de overeengekomen termijn. Deze zeer praktische gevolgen voor de gemeenten mogen niet geminimaliseerd worden en zouden een impact kunnen hebben op hun mogelijkheden om het hoofd te bieden aan de bevolkingsgroei, terwijl maatregelen op dit gebied geen vertraging mogen oplopen.

6.1. Het Gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling (GPDO)

Wij lezen dat “*de Regering over 6 maanden het ontwerp van Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO) (...) aan het openbaar onderzoek*” onderwerpt. Sinds de hervorming van het BWRO, goedgekeurd in 2009, vindt de raadpleging van de gemeenten plaats tegelijk met het openbaar onderzoek. Voordien gaven de gemeenten hun advies na het openbaar onderzoek en konden ze er dus naar verwijzen.

Maar een advies geven over een zo belangrijk plan als het GPDO zonder te beschikken over de resultaten van de evaluatie van de milieugevolgen en de synthese van de opmerkingen in het kader van het openbaar onderzoek, **bemoeilijkt aanzienlijk de analyse van de gemeentebesturen**, met het risico op een oppervlakkige en te beperkte analyse van de gevolgen van het plan.

Daarom vraagt de Vereniging dat de procedures herzien zouden worden om de gemeenten in staat te stellen kennis te nemen van de evaluatie van de milieugevolgen en het resultaat van het openbaar onderzoek, alvorens hun advies te formuleren, met kennis van zaken, in het kader van de procedure van de opstelling van het GPDO.

6.2. Stadsrenovatie en wijkcontracten

Het regeerakkoord stelt dat de regering binnen het kader van de beschikbare begrotingsmarges een optrekking van de middelen voor stadsrenovatie zal bestuderen.

Er zou een combinatie gemaakt worden van 10 wijkcontracten (ipv de huidige 20 per legislatuur) en 5 nieuwe “contracten voor stadsrenovatie”, die specifiek zijn omdat ze verschillende gemeenten beslaan.

Voor de gemeenten vormen de wijkcontracten een krachtige tool en een substantiële bron van financiering om aan stadsrevitalisatie te doen. Daarom pleit de Vereniging voor een versterking van dit beleid. De nodige middelen moeten uitgetrokken worden om de uitdagingen te kunnen aangaan en naar een voldoende geografische dekking te streven.

De Vereniging betreurt dat de termijnen voor de uitvoering van de renovatieprogramma's niet aangepast zijn aan de procedures die het gemeentebestuur in dat kader moet toepassen. De Vereniging vraagt een **evaluatie** van dit aspect in overleg met de gemeenten.

6.3. Huisvesting

Om efficiënt bij te dragen tot de sanering van het woningenpark, vraagt de Vereniging dat het Gewest middelen vrijmaakt voor **transitwoningen**, waar gezinnen die een ongezonde woning moeten verlaten, snel gehuisvest kunnen worden, en de kwaliteit van die woningen controleert.

Het regeerakkoord zal voor de gemeenten de mogelijkheid in het leven roepen om sociale koopwoningen te ontwikkelen. In dat opzicht pleit de Vereniging voor een versterking van het sociale huisvestingsbeleid, zodat het zich kan ontwikkelen in een kader dat voldoende aangepast kan worden aan de realiteit en de lokale behoeften.

6.4. Kinderopvang

We stellen met veel plezier vast dat de projecten voor de aanleg van nieuwe wijken voorzien in de oprichting van kinderdagverblijven. Nieuwe kinderopvangmogelijkheden zijn een absolute noodzaak. Onze Vereniging is gerustgesteld door de algemene beleidsverklaring van de Federatie Wallonië-Brussel, die voorziet in een stijging van het aantal plaatsen door te focussen op de zones waar de bevolkingsdruk het grootst is en de dekkingsgraad onder het gemiddelde ligt. De ernst van de Brusselse problematiek zou ingezien moeten worden, vooral nu de regering van de Federatie Wallonië-Brussel aangekondigd heeft dat zij de **objectivering van de zones met een tekort** wil voortzetten door **op het niveau van de gemeenten of wijken een kadaster** van de beschikbare plaatsen op te stellen dat afgestemd is op de behoeften als gevolg van de bevolkingsgroei, om de keuze van de projecten voor opvanginfrastructuur en de financiering van de werkingskosten te objectiveren.

Het spreekt voor zich dat de Brusselse gemeenten de kosten voor nieuwe kinderdagverblijven niet alleen zullen kunnen dragen. De Vereniging vraagt dat de herziening van de financiering van de opvangdiensten geen bijkomende financiële lasten zou meebrengen voor de gemeenten.

6.5. Bouw van scholen

Het Gewest wil de banden met de Gemeenschappen voor het onderwijs aanhalen en helpen met de bouw van scholen.

De gemeente staan voor grote uitdagingen op het vlak van de scholen. Het is van groot belang om de nodige financiering te voorzien opdat de kinderen kunnen worden ondergebracht in een school in de omgeving.

Op het vlak van onderwijs vraagt de Vereniging een omkadering van de inschrijvingen door de creatie van een **gecentraliseerd register voor de scholen**, tenminste voor de gemeentelijke inrichtende macht. Een centrale databank zou voorkomen dat ouders die – terecht – bang zijn om geen plaats te vinden, hun kind in verschillende scholen tegelijk inschrijven. Zo'n register wijzigt niets aan de rechten van de ouders op het vlak van inschrijving van hun kinderen in de school van hun keuze, maar zou de informatie aan de inrichtende macht over dubbele inschrijvingen verbeteren en dus de planning van het schooljaar vereenvoudigen. De ouders zouden ook minder administratieve stappen moeten ondernemen.

In het hoofdstuk “Het onderwijsbeleid laten aansluiten op de gewestelijke doelstellingen” zijn wij verheugd te lezen dat de regering zich ertoe verbindt de regelgeving te wijzigen en de financiering te verbeteren, voor het aanleren van een tweede taal op zo jong mogelijke leeftijd. Onderwijs vormt immers een zware administratieve en financiële last voor de gemeentelijke organiserende macht.

Wij zijn verheugd over een betere coördinatie tussen de gewest- en gemeenschapsoverheid, maar wij vragen daar het gemeentelijk niveau bij op te nemen, door de ontwikkeling van contacten, met name met de “schoolfacilitator” aangesteld door de Brusselse regering.

Daarnaast is er het fenomeen van spijbelen. Ook hier is het aangewezen op het niveau van de gemeente dit fenomeen aan te pakken. De Vereniging vraagt dat als de gemeenten een rol in de

controle hiervan moeten spelen, zij de nodige middelen krijgen. De controle van het onttrekken aan de leerplicht brengt immers een enorme werklast teweeg voor de gemeenten en de politie.

7. De veiligheid van de Brusselaars

7.1. Strijd tegen radicalisering

De ontwikkeling van een bestuurlijke aanpak van radicalisering is belangrijk voor de preventie van radicalisering en terrorisme. De Vereniging van de Stad en de Gemeenten is dan ook verheugd om te lezen in de regeringsverklaring dat de Regering hiervan werk wil maken.

De aanpak van **radicalisering** valt in de eerste plaats onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten, omdat zij het meest dichtbij niveau is. Binnen de gemeenten zijn immers de preventiediensten gehuisvest. De gemeente is het orgaan bij uitstek om informatie te garen, waakzaam te zijn en te trachten het proces tegen te houden door het beïnvloeden van leefomstandigheden. Dit vergt maatwerk, dat verschilt van gemeente tot gemeente. Er is preventie nodig door middel van sportclubs, er is ook een curatief beleid nodig en er moet een beroep gedaan worden op middenveldorganisaties. In elk geval vereist het een regierol van de gemeente met de relevante organisaties, maar toch missen de schepenen vaak middelen om dit verschijnsel te bestrijden.

De gemeente moet de middelen gebruiken waarover ze beschikt. De strijd tegen radicalisering kan maar tot een goed einde worden volbracht als voor deze prioriteit ook de nodige mensen en middelen worden ingezet.

7.2. Politie

De politie is onlosmakelijk verbonden met de gemeente. De gemeenten en de zones staan echter voor grote uitdagingen.

De impact van het arrest van het Grondwettelijk Hof moet verder geanalyseerd worden: hoe zullen de contingenten worden vastgelegd voor de komende jaren? Wat zal de verdeling zijn tussen de lokale en de zonale politie?

Onze Vereniging zou ook vragen hoe de financiering van de politieschool voorzien is. Het is voor de VSGB belangrijk dat aspiranten nog les krijgen op het werkterrein en dat zij voeling hebben met het terrein in de hoofdstedelijke context.

8. Mobiliteit

De Vereniging steunt de grote principes van het ontwerp van regeerakkoord inzake mobiliteit: de verkeersoverlast bestrijden, het openbaar vervoer ontwikkelen, de actieve verplaatsingswijzen (stappen en fietsen) bevorderen en het autogebruik in de stad herdefiniëren.

De Vereniging steunt eveneens de invoering van langdurige financiering op het vlak van mobiliteit, waarbij eventueel een betere financiering overwogen wordt voor een beperkter aantal acties maar waarbij men zich op lange termijn verbindt tot deze acties. Niettemin wil de Vereniging de aandacht van de regering vestigen op enkele punten die haar belangrijk lijken:

8.1. Bevordering van het gemeentelijke en gewestelijke mobiliteitsbeleid

De Vereniging moedigt het Gewest aan om zich verder in te zetten voor de ondersteuning van de gemeenten via projectoproepen die gericht zijn op de bevordering van een alternatieve en duurzame mobiliteit. Opdat dit beleid positief en duurzaam onthaald zou worden in de gemeenten, vindt de Vereniging echter dat het Gewest de mogelijkheid moet onderzoeken om **betrekkingen voor mobiliteitsadviseur (mede) te financieren** in deze gemeenten. Zo kunnen de praktische uitvoering van het gemeentelijke en gewestelijke mobiliteitsbeleid en de ontwikkeling van innoverende mobiliteitsprojecten ondersteund worden. De gemeenten hebben het immers erg druk met het dagelijkse beheer van de mobiliteit en hebben te weinig personeel om nieuwe projecten of ideeën uit te werken. De Vereniging dringt erop aan dat de gemeenten en ook de Vereniging zelf geraadpleegd worden in het kader van de opstelling van de gewestelijke mobiliteitsplannen.

8.2. Gemeentelijk parkeeractieplan

Zoals we in het gewestelijk memorandum vermeldden, wil de Vereniging dat de gemeenten extra tijd krijgen voor de opstelling van hun Gemeentelijk Parkeeractieplan. Idealiter wordt de termijn verlengd tot juni 2015 voor de uitwerking van de uit te voeren procedures, de nodige openbare onderzoeken, ... Hoe dan ook moet een latentieperiode vermeden worden tijdens dewelke de gemeenten het risico zouden kunnen lopen dat burgers protest aantekenen.

8.3. Openbaar vervoer

De Vereniging sluit zich aan bij het Gewest en het regeerakkoord om elke nuttige maatregel te nemen om het aanbod en de frequentie van het openbaar vervoer te verbeteren en in dat opzicht nauw te overleggen met de gemeenten en de openbare vervoersmaatschappijen. De Vereniging steunt het Gewest meer bepaald in de ontwikkeling van het GEN en, in een eerste fase, van een GEN-aanbod in de grootstedelijke zone. Ze herinnert er ook aan dat het Gewest het vervoersaanbod op korte termijn al kan uitbreiden met het bestaande materiaal en spoorwagetrack.

Ten slotte moet de MIVB een instrument ten dienste van het algemeen belang en een partner ten dienste van het Gewest en de gemeenten zijn.

Er moet structureel overleg georganiseerd worden tussen de MIVB, de gemeenten en het Gewest, om bepaalde kwesties te regelen, zoals het beheer van de schuilhokjes, de reiniging van de eigen beddingen, de aanleg van gewestwegen en van MIVB-infrastructuur op gemeenwegen ... Bij deze kwesties moet er immers rekening gehouden worden met de belangen en verplichtingen van elke partij.

8.4. Proefprojecten inzake mobiliteit

Zoals het regeerakkoord vermeldt, stelt de Vereniging voor om samen met het Gewest verder proefprojecten op touw te zetten om mobiliteitsproblemen (vooral ivm **leveringszones**) in handelskernen op te lossen en zo de ontwikkeling of transformatie van handelskernen te garanderen.

8.5. Plaats voor de voetganger

Hoewel de Vereniging het principe uit het regeerakkoord om het "voetgangerscomfort" te verbeteren steunt, herinnert ze aan de absolute nood aan overleg met de betrokken gemeenten alvorens van start te gaan met een project rond voetgangerszones of semi-voetgangerszones. Dergelijke projecten zijn niet altijd zonder gevolgen voor de sociaal-economische structuur van een wijk of zelfs een gemeente.

De Vereniging vindt het wel jammer dat bepaalde punten niet aan bod komen in het akkoord en moedigt de Regering aan om hier werk van te maken.

8.6. Verkeersveiligheid

De Vereniging vraagt het Gewest om een echt transversaal **verkeersveiligheidsbeleid** verder uit te werken, zowel op het gebied van communicatie met de Brusselaars als infrastructuur.

8.7. Gewestelijk plan voor de aanpak van grote evenementen

De Vereniging wil dat het Gewest een gewestelijk plan voor het beheer van grote evenementen opmaakt.

8.8. Autoloze stad

De Vereniging moedigt het Gewest aan om een gemeenschappelijke applicatie te ontwikkelen voor de uitreiking van doorgangsbewijzen in het kader van de autoloze zondag. De bedoeling is om de informatie afkomstig van en verzameld door de 19 gemeenten te bundelen (en ter beschikking te stellen van de politiezones voor een vlottere controle).

8.9. Bewegwijzeringsplan voor vrachtwagens

De Vereniging wil dat het Gewest het bewegwijzeringsplan voor vrachtwagens actualiseert en implementeert om de overlast als gevolg van dergelijke voertuigen in het Gewest tot een minimum te beperken.

9. Duurzame ontwikkeling

In het licht van het streven naar duurzame ontwikkeling door de nieuwe regering wijst de Vereniging op het volgende:

9.1. Strijd tegen de geluidsoverlast

De Vereniging verzoekt de regering om in overleg met de gemeenten een regelgeving uit te werken betreffende de geluidsoverlast die bouwwerken veroorzaken. Momenteel vallen bouwplaatsen niet onder het toepassingsgebied van de geluidsnormen. Bovendien zijn de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening en de regelgeving betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg onvoldoende om deze bron van overlast efficiënt in te dijken.

Wat de strijd tegen de geluidsoverlast betreft, moedigen wij het Gewest aan om overtredingen op de geluidsnormen door het luchtverkeer boven Brussel te blijven vaststellen en vervolgen.

9.2. Ontwikkeling van geïntegreerde projecten – LIFE

Het Gewest zou de kans kunnen grijpen om "geïntegreerde projecten" te ontwikkelen in het kader van het Europese programma LIFE, om de uitvoering ervan te garanderen en de in dat kader verkregen Europese middelen onder de gemeenten te verdelen.

9.3. Greening van de openbare aanbestedingen

De Vereniging is blij te vernemen dat het Gewest wettelijke maatregelen genomen heeft om maatschappelijke clausules op te nemen in openbare aanbestedingen, en dat het sensibiliseringsacties ondernomen heeft ten voordele van de greening van de openbare aanbestedingen, zoals vermeld in het regeerakkoord. Via een groen aankoopbeleid ondersteunen de overheden de bedrijven die aan eco-innovatie doen en die milieuvriendelijke producten op de markt brengen. Bovendien moeten de gemeenten als belangrijke aanbestedende dienst en in het contact met de bevolking een voorbeeldrol vervullen op dat vlak.

9.4. Energiebesparing

De verbetering van de energie-efficiëntie van **openbare gebouwen** is een belangrijk aspect van het plaatselijke bestuur, dat ook een grote bron van financiële besparing vormt.

De voorbije jaren hebben verschillende PLAGE-projecten (gemeenten, scholen, collectieve huisvesting, ziekenhuizen) zeer bemoedigende resultaten opgeleverd.

Zo hebben 110 schoolvestigingen – alle onderwijsnetten samen beschouwd – een PLAGE op touw gezet. Het resultaat is een grote rendabiliteit op economisch en milieugebied. Gemiddeld wordt er 18 % minder energie verbruikt, goed voor een daling van de energiefactuur met 16 %, zonder dat er zware investeringen nodig waren.

Momenteel wordt PLAGE uitgevoerd in 15 gemeenten, 5 ziekenhuizen, 11 maatschappijen voor collectieve huisvesting en 110 schoolvestigingen. Er is dus nog heel wat potentieel voor nieuwe kandidaten (zoals OCMW's). Het is overigens ook belangrijk om voor diegenen die al begonnen zijn, de inspanningen te bestendigen.

Daarom stelt de Vereniging voor **de steun van het Gewest aan de verschillende PLAGE-projecten te handhaven** om een langdurig proactief beheer van het energieverbruik van de lokale overheden (gemeenten en OCMW's, scholen, ...) te stimuleren maar ook het aantal deelnemers en kandidaten te zien stijgen.

De Vereniging raadt eveneens aan om een begeleiding te organiseren in de vorm van **een ondersteuningscel voor het energiebeheer van de gebouwen waarvan de lokale overheden eigenaar zijn**. Zo'n cel zou onder meer de technische begeleiding en de opleiding van de beheerders kunnen garanderen. Ze zou de organiserende overheden ook acties kunnen voorstellen met het oog op het **beheer van hun energieverbruik**. Ze zou de gemeentediensten kunnen helpen om een energiekadaster bij te houden, prioritaire scholen te kiezen, een actieplan vast te leggen, ... Met een gepaste subsidiëring zou de Vereniging deze ondersteuningscel in de Vereniging zelf kunnen onderbrengen en beheren.

9.5. Duurzame voeding

De Vereniging vindt het jammer dat het Gewest niet méér investeert in de ondersteuning van duurzame voeding, onder meer door de uitwerking van een lokaal plan om gezonde, lokale voeding te promoten.

Corinne François, met de medewerking van
de studiedienst en de dienst duurzame stad

INHOUD

I. Algemene inleiding	1
II. Analyse van de impact van het regeerakkoord op de 19 Brusselse gemeenten.....	2
1. De gemeentefinanciën en het algemeen principe van budgettaire neutraliteit.....	3
1. Vaststelling	3
2. De financiën van de 19 Brusselse gemeenten.....	4
3. Financiële impact van het regeerakkoord op de 19 gemeenten	6
A. Vanuit de invalshoek van de gemeentefinanciën	7
1. Small Business Act	7
2. Vestiging en inning van gemeentebelastingen en wettelijke machtiging om retributies te heffen – verbetering van het bestaande instrument.....	7
3. Fiscaal pact	8
4. Hotel city tax	8
5. Fiscale hervorming van de onroerende voorheffing en de agglomeratiebelasting	8
6. Parkeren – Parking.brussels – Bestemming van de opbrengsten	8
7. Hervorming van het tewerkstellings- en GECO-beleid	9
8. Alliantie Werkgelegenheid–Leefmilieu – vereenvoudiging van de procedures, rechtvaardige vergoeding van de terbeschikkingstelling van het openbaar domein en fiscale incentives ..	9
9. Contacten met de OCMW's	9
10. Stedenbouwkundige overtredingen en administratieve sancties	10
11. Huurtoelage.....	10
12. Strijd tegen fiscale en sociale fraude – Neutraliteit op het gemeentebeheer.....	10
13. Toezicht op gemeentelijke vzw's	10
B. Vanuit de invalshoek van de toegang tot Europese financiering	11
1. Europa, hefboom inzake economische ontwikkeling.....	11
2. Brussel, Europese hoofdstad	12
4. Besluit	12
2. Het mechanisme voor contractualisering van de betrekkingen tussen het Brussels Gewest en de hervorming van het toezicht van de 19 gemeenten	13
3. Verplicht overleg met de gemeenten	13
3.1. Stedenbouw – Oprichting van een Brussels planbureau	14
3.2. Vertegenwoordiging in de grootstedelijke gemeenschap van Brussel	14
3.3. Gewestelijk Parkeerplan – schakel naar Parking.brussels	15
3.4. Creatie van een autonome gewestelijke veiligheids- en preventiedienst.....	15
3.5. Statuut van de gemeenschapswachten.....	15
3.6. Harmonisering van de politiereglementen	15
3.7. Begraafplaatsen en lijkbezorging	16
3.8. Administratieve boetes in de strijd tegen leegstand	16
3.9. Pollutiepieken	16

3.10. Betrekkingen met Brussel Plaatselijke Besturen	16
3.11. Europese zaken	16
3.12. Ontwikkelingssamenwerking	16
3.13. Betrekkingen tussen gemeenten en Agentschap Net Brussel	17
3.14. Buurthandel	17
4. Goed bestuur en administratieve vereenvoudiging	18
4.1. Statuut van de mandataris	18
4.2. Het lokaal openbaar ambt.....	18
4.3. Gestructureerde en stelselmatige opstelling van omzendbrieven en andere communicatie aan de gemeenten	19
4.4. Gemeentelijke boekhouding	19
4.5. Intercommunales, gemeentebedrijven en projectverenigingen	19
4.6. Business friendly administration	19
4.7. “Digitale conventie”, online administratief beheer en Irisbox	20
4.8. Gegroepeerde overheidsopdrachten	20
4.9. Stedenbouw.....	20
4.10. Huisvesting.....	21
4.11. Huurtoelage.....	21
4.12. Vastgoedbeheer.....	21
4.13. Bodemvervuiling	21
4.14. Lokale democratie en sociale verbondenheid.....	21
4.15. Overheidsdiensten geven het goede voorbeeld.....	22
5. Tewerkstelling.....	22
6. Ruimtelijke ordening en infrastructuurplanning	23
6.1. Het Gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling (GPDO)	24
6.2. Stadsrenovatie en wijkcontracten.....	24
6.3. Huisvesting.....	24
6.4. Kinderopvang	25
6.5. Bouw van scholen	25
7. De veiligheid van de Brusselaars	26
7.1. Strijd tegen radicalisering	26
7.2. Politie	26
8. Mobiliteit.....	26
8.1. Bevordering van het gemeentelijke en gewestelijke mobiliteitsbeleid	27
8.2. Gemeentelijk parkeeractieplan.....	27
8.3. Openbaar vervoer	27
8.4. Proefprojecten inzake mobiliteit	27
8.5. Plaats voor de voetganger.....	27
8.6. Verkeersveiligheid	28
8.7. Gewestelijk plan voor de aanpak van grote evenementen	28

8.8. Autoloze stad	28
8.9. Bewegwijzeringsplan voor vrachtwagens	28
9. Duurzame ontwikkeling	28
9.1. Strijd tegen de geluidsoverlast.....	28
9.2. Ontwikkeling van geïntegreerde projecten – LIFE.....	28
9.3. Greening van de openbare aanbestedingen	29
9.4. Energiebesparing	29
9.5. Duurzame voeding	29